A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2009. november 12. *

A C-351/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundessozialgericht (Németország) a Bírósághoz 2008. augusztus 4-én érkezett, 2008. február 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

Christian Grimme

és

a **Deutsche Angestellten-Krankenkasse**

között,

a **Deutsche Rentenversicherung Bund**,

* Az eljárás nyelve: német.

a **Bundesagentur für Arbeit**

és

a **BGl Bertil Grimme AG Insurance Brokers**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: K. Lenaerts, a harmadik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva, Juhász E. (előadó), G. Arestis, J. Malenovský és T. von Danwitz bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: N. Nanchev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. július 2-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– Ch. Grimme képviseletében B. Koch Rechtsanwalt,

– a Deutsche Rentenversicherung Bund képviseletében R. Mey Leitender Verwaltungsdirektor,

– a BGI Bertil Grimme AG Insurance Brokers képviseletében B. Koch Rechtsanwalt,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében E. Traversa és F. Hoffmeister, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között 1999. június 21-én Luxembourgban aláírt, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás (HL 2002. L 114., 6. o.; a továbbiakban: megállapodás) 1., 5., 7. és 16. cikkének, valamint e megállapodás I. melléklete 12. és 17–19. cikkének értelmezésére irányul.

2 E kérelmet Ch. Grimme és a BGI Bertil Grimme AG Insurance Brokers (a továbbiakban: Bertil Grimme) svájci jog szerint alapított részvénytársaság, valamint a Deutsche Angestellten-Krankenkasse (német egészségbiztosítási pénztár), a Deutsche Rentenversicherung Bund és a Bundesagentur für Arbeit között, a svájci jog szerint alapított részvénytársaság – az e részvénytársaság németországi fióktelepét irányító – igazgatósági tagjának a német öregséginyugdíj-biztosítási rendszerhez való csatlakozási kötelezettsége tárgyában folyamatban lévő peres eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 Egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség 1999. június 21-én a jelen ügyben releváns megállapodást is beleértve hét megállapodást (HL 2002. L 114., 6. o.) írtak alá.

4 A megállapodás preambulumában a szerződő felek kifejezték „meggyőződ[ésüket] arról, hogy a személyek szabad mozgása a Szerződő Felek felségterületén kulcsfontosságú tényező kapcsolataik harmonikus fejlődésében”, és „elhatározás[ukat], hogy az Európai Közösségben alkalmazandó előírások alapján megteremtik egymás között a személyek szabad mozgását”.

5 A megállapodás 1. cikke kimondja:

„E megállapodás célja az Európai Közösség tagállamainak állampolgárai és Svájc állampolgárai érdekében:

a) a belépés, a tartózkodás, a nem önálló munkavállalás, az önálló vállalkozóként való letelepedés és a Szerződő Felek felségterületén való tartózkodás jogának biztosítása;

b) a Szerződő Felek felségterületén a szolgáltatásnyújtás elősegítése, különösen a rövid időtartamú szolgáltatások nyújtásának liberalizálása;

c) a fogadó országban gazdasági tevékenységet nem végző személyeknek a Szerződő Felek felségterületére való belépés és tartózkodás jogának biztosítása;

d) a saját állampolgáraiknak nyújtottakkal azonos élet-, foglalkoztatási és munkavállalási feltételek biztosítása."

6 A szolgáltatásnyújtásokat illetően a megállapodás 5. cikke előírja:

„(1) A Szerződő Felek között fennálló, a szolgáltatásnyújtásról rendelkező különös megállapodások sérelme nélkül (beleértve a közbeszerzésről szóló megállapodást is, amennyiben az kiterjed a szolgáltatások nyújtására) a szolgáltatást nyújtó személyeknek, az I. melléklet rendelkezéseinek megfelelően a társaságokat is beleértve, jogukban áll naptári évenként 90 tényleges munkanapot meg nem haladó időszakra a másik Szerződő Fél felségterületén szolgáltatást nyújtani.

[…]

(4) Az e cikkben említett jogokat az I., II. és III. mellékletben meghatározott rendelkezéseknek megfelelően kell biztosítani. A 10. cikk szerinti mennyiségi korlátozások az e cikkben említett személyekkel szemben nem alkalmazhatóak."

7 A megállapodás 7. cikke szerint:

„A Szerződő Felek az I. mellékletnek megfelelően különösen a személyek szabad mozgásával kapcsolatos alábbi jogokról rendelkeznek:

a) az élet-, foglalkoztatási és munkafeltételek, a gazdasági tevékenységben való részvétel lehetőségére és annak folytatására vonatkozóan a saját állampolgárokkal való egyenlő bánásmód joga;

[…]”

8 A megállapodás 16. cikke így rendelkezik:

„(1) Az e megállapodás által kitűzött célok elérése érdekében a Szerződő Felek meghoznak minden szükséges intézkedést, hogy az Európai Közösség hivatkozott jogi aktusaiban foglaltakkal egyenértékű jogokat és kötelezettségeket alkalmazzanak a közöttük fennálló kapcsolatokban.

(2) Amennyiben e megállapodás alkalmazása a közösségi jog fogalmait érinti, figyelembe kell venni az Európai Közösségek Bíróságának a megállapodás aláírásának időpontját megelőzően keletkezett, vonatkozó ítélkezési gyakorlatát. Az aláírás utáni ítélkezési gyakorlatról Svájc tájékoztatást kap. A megállapodás megfelelő működésének biztosítása érdekében a vegyes bizottság bármely Szerződő Fél kérésére meghatározza ezen ítélkezési gyakorlat következményeit”

9 A megállapodás „Személyek szabad mozgása” címet viselő I. melléklete a II. címében található 9. cikkében előírja:

„Egyenlő bánásmód

(1) Azt a munkavállalót, aki az egyik Szerződő Fél állampolgára, állampolgársága miatt nem lehet a másik Szerződő Fél felségterületén a hazai munkavállalóktól eltérő módon kezelni a foglalkoztatási és munkafeltételek tekintetében, különösen pedig a díjazás, az elbocsátás vagy a visszahelyezés, illetve újraalkalmazás tekintetében, ha munkanélkülivé válik.

(2) A munkavállaló és az e melléklet 3. cikkében említett családtagjai ugyanazokat az adókedvezményeket és szociális juttatásokat élvezik, amelyek a hazai munkavállalókat és családtagjaikat megilletik.

[…]”

10 A megállapodás I. mellékletének III. címe tartalmazza az önálló vállalkozókra vonatkozó sajátos rendelkezéseket magában foglaló 12–16. pontot. A 12. cikk (1) bekezdése tehát így rendelkezik:

„(1) Bármelyik Szerződő Fél állampolgára, aki önálló vállalkozói tevékenység végzése céljából le kíván telepedni egy másik Szerződő Fél területén (a továbbiakban: önálló

vállalkozó), a kiadás idejétől számított legalább öt év időtartamra érvényes tartózkodási engedélyt kap, ha az illetékes nemzeti hatóságoknál igazolja, hogy e célból telepedett le vagy kíván letelepedni.”

11 A megállapodás I. mellékletének 15. cikke kimondja:

„(1) Az önálló vállalkozói tevékenység megkezdése és annak folytatása tekintetében az önálló vállalkozót nem lehet a fogadó országban a saját állampolgároknak biztosítotthoz képest kevésbé kedvező bánásmódban részesíteni.

(2) E melléklet 9. cikkének rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell az e fejezetben említett önálló vállalkozókra.”

12 A megállapodás I. melléklete magában foglalja a IV. címet is, amely a szolgáltatást nyújtó személyekkel kapcsolatban a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„17. cikk

Szolgáltatást nyújtó személyek

A szolgáltatásnyújtásra tekintettel e megállapodás 5. cikke szerint tilos:

a) a naptári évenként 90 tényleges munkanapot meg nem haladó időtartamú, a határon átnyúló szolgáltatások Szerződő Fél felségterületén történő nyújtásának mindenfajta korlátozása;

b) a belépés és a tartózkodás jogának mindenfajta korlátozása az e megállapodás 5. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozó alábbi személyek esetében:

i. olyan, szolgáltatást nyújtó személyek, akik az Európai Közösség bármely tagállama vagy Svájc állampolgárai, és nem annak a Szerződő Félnek a felségterületén telepedtek le, mint ahol a szolgáltatást igénybe vevők.

ii. szolgáltatást nyújtó személyek munkavállalói, állampolgárságuktól függetlenül, akik az egyik Szerződő Fél rendes munkaerőpiacán vannak jelen, és szolgáltatás nyújtása céljából a másik Szerződő Fél területére küldték ki őket, az 1. cikk sérelme nélkül.

18. cikk

E melléklet 17. cikkének rendelkezéseit kell alkalmazni az Európai Közösség bármely tagállamának jogszabályai szerint vagy Svájc jogszabályainak megfelelően alapított társaságokra, amelyek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetésének helye vagy központi telephelye valamely Szerződő Fél felségterületén van.

19. cikk

Az a szolgáltatást nyújtó személy, aki szolgáltatás nyújtására jogosult, vagy akit arra felhatalmaztak, átmenetileg folytathatja tevékenységét a szolgáltatásnyújtás államában, az ilyen állam által a saját állampolgárai számára előírt feltételekkel azonos feltételek mellett, e melléklet, valamint a II. és III. melléklet rendelkezéseinek megfelelően."

A nemzeti szabályozás

13 A Sozialgesetzbuch (a szociális biztonságról szóló német törvénykönyv) VI. könyve (a továbbiakban: SGB VI.) rendelkezik a törvényes öregséginyugdíj-biztosítási rendszerről.

14 E könyv „Munkavállalók" címet viselő 1. §-a szerint:

„Köteles csatlakozni a biztosítási rendszerhez:

1. azon személy, akit díjazás ellenében vagy szakmai képzése keretében foglalkoztatnak; a tagsági kötelezettség fennáll a III. könyv értelmében vett kényszerrészmunkaidő miatti ellátás folyósításának időszaka alatt is;

[…]"

15 Ugyanezen cikk tartalmazza azon rendelkezést, amely részvénytársaság igazgatóságának tagjai esetében kivételt hoz létre.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

16 Ch. Grimme német állampolgár 1996. szeptember 26. óta vezetője a zugi (Svájc) székhelyű Bertil Grimme hamburgi (Németország) fióktelepének. Az alapeljárás felperese, a Bertil Grimme igazgatóságának tagjaként, együttes cégjegyzési joggal 2003. december 29. óta szerepel Zug kanton cégnyilvántartásában.

17 Ch. Grimme 2003 júniusában kérelmezte a Deutsche Angestellten-Krankenkassénál, hogy a hamburgi fióktelepnél folytatott tevékenységét társadalombiztosítási jogi szempontból minősítse. Kérelmének alátámasztására az alapeljárás felperese hivatkozott egyrészt a szerződésére, amely szerint a fióktelep cégjegyzésre jogosult vezetője, másrészt arra, hogy tevékenységéért alapbért kap, amely keresőképtelensége esetén 6 héten keresztül továbbra is megilleti. Ezenfelül a vállalkozás gazdasági eredményétől függő nyereségrészesedésben is részesül.

18 2003. augusztus 7-én hozott határozatával a Deutsche Angestellten-Krankenkasse megállapította, hogy az alapeljárás felperese munkaviszony keretében folytatja tevékenységét a hamburgi fióktelepnél, és ezért köteles csatlakozni a törvényes öregségi-nyugdíj-biztosítási rendszerhez.

19 Ch. Grimme ellentmondást nyújtott be e határozat ellen, amit azzal indokolt, hogy őt a svájci jog szerint alapított részvénytársaság igazgatóságának tagjaként e minőség megszerzésétől ugyanúgy kell kezelni, mint a német jog szerint alapított részvénytár-

saság igazgatóságának tagját. Következésképpen 2003. december 29. óta nem köteles biztosítással rendelkezni a törvényes öregséginyugdíj-biztosítási rendszerben. Ezen ellentmondást 2004. szeptember 8-án utasították el.

20 2005. november 1-jén hozott ítéletével a Sozialgericht Hamburg (hamburgi társadalombiztosítási bíróság) a felperes keresetének helyt adott, és az alapeljárásban hozott határozatokat hatályon kívül helyezte annyiban, amennyiben azok megállapították, hogy Ch. Grimme köteles csatlakozni a törvényes öregséginyugdíj- és munkanélküli-biztosítási rendszerhez.

21 A Deutsche Rentenversicherung Bund által benyújtott fellebbezés nyomán a Landessozialgericht Hamburg (hamburgi tartományi társadalombiztosítási bíróság) 2006. október 11-én hozott ítéletével helybenhagyta a Sozialgericht Hamburg első fokon hozott ítéletét. Álláspontja szerint a svájci jog szerint létrejött részvénytársaság igazgatóságának tagjai a német jog szerint létrejött részvénytársaság igazgatóságának tagjaihoz hasonlíthatók, és ekképpen rájuk is vonatkozik az SGB VI. 1. §-ában meghatározott, a törvényes öregséginyugdíj-biztosítási rendszerhez való csatlakozási kötelezettségre vonatkozó eltérés.

22 A Deutsche Rentenversicherung Bund ezért felülvizsgálati kérelmet terjesztett a Bundessozialgericht (szövetségi társadalombiztosítási bíróság) elé. A kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy a bíróságok által az alapeljárásban adott értelmezéssel ellentétben a német jog értelmében a svájci jog szerint létrejött részvénytársaság igazgatóságának tagjai nem hasonlíthatók a német jog szerint létrejött részvénytársaság igazgatóságának tagjaihoz. Ugyanakkor a Bundessozialgerichtben felmerül a kérdés, hogy az SGB VI. 1. §-ában meghatározott, a részvénytársaságok igazgatóságának tagjaira vonatkozó eltérés alkalmazásának mellőzése az olyan személyek esetében, mint az alapeljárás felperese, összeegyeztethető-e a megállapodás rendelkezéseivel, különösen a szabad letelepedéshez és a szolgáltatásnyújtás szabadságához való jogra vonatkozókkal.

23 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a megállapodás, jóllehet csak a természetes személyek részére biztosítja a szabad letelepedés jogát a szerződő fél területén, kiterjeszthető az olyan társaságokra is, amelyeket valamely tagállam vagy Svájc joga szerint alapítottak. A megállapodás hatályának kiterjesztése levezethető a megállapodás preambulumának rendelkezéseiből, amely nem tesz különbséget a természetes és jogi személy fogalma között, továbbá a záróokmányból, amely szerint meg kell tenni a közösségi vívmányok alkalmazásához szükséges minden intézkedést, valamint a megállapodás közösségi jogra utaló 16. cikkének (1) bekezdéséből.

24 Egyébiránt abban az esetben, ha a megállapodás nem alkalmazható a társaságokra, a Bundessozialgerichtben felmerül a kérdés, hogy a megállapodás 5. cikkének (1) bekezdésében, valamint az említett megállapodás I. mellékletének 18. cikkében, a szerződő felek területén a társaságoknak biztosított szolgáltatások nyújtásához való jog megfelel-e a Közösség területén való letelepedési jogára és szolgáltatásnyújtásra vonatkozó EK 48–50. cikknek. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a megállapodás által biztosított szolgáltatásnyújtás szabadsága, bár időben körülhatároltabb és korlátozottabb tárgyi hatállyal rendelkezik, mint a közösségi jog által biztosított szabadság, egyedi vizsgálattól függően lehetővé teheti a hosszabb időtartamú szolgáltatásnyújtást.

25 Mivel úgy ítélte meg, hogy határozatának meghozatalához a megállapodás rendelkezéseinek értelmezése szükséges, a Bundessozialgericht az eljárás felfüggesztése mellett döntött, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között létrejött, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodást, különösen annak 1., 5., 7. és 16. cikkét, valamint I. mellékletének 12. és 17–19. cikkét, hogy azok nem teszik lehetővé, hogy svájci jog szerint alapított részvénytársaság igazgatósága Németországban foglalkoztatott tagjának a német nyugdíjbiztosítás rendszerében kötelezően biztosítottnak kelljen lennie, míg német jog szerint alapított részvénytársaság igazgatóságának Németországban foglalkoztatott tagja számára nem kötelező biztosítottnak lenni a német nyugdíj-biztosítási rendszerben?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

26 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a megállapodás az ugyanezen szerződő felek által 1999. június 21-én aláírt hét szektoriális megállapodás egyike.

27 Az említett megállapodásokat azt követően írták alá, hogy a Svájci Államszövetség 1992. december 6-án elutasította az Európai Gazdasági Térségről (EGK) szóló megállapodást. A Svájci Államszövetség ezzel az elutasítással nem hagyta jóvá a tagok közös szabályain alapuló közös piacban egyesült gazdasági közösség tervét, hanem a Közösséggel és tagállamaival kötendő kétoldalú, meghatározott területekre kiterjedő egyezségek módszerét részesítette előnyben. A Svájci Államszövetség tehát nem csatlakozott a Közösség belső piacához, amelynek célja, hogy a nemzeti piac által biztosítotthoz hasonló, többek között a szolgáltatásnyújtás és a letelepedés szabadságát magában foglaló teljesen szabad mozgás térségének létrehozása érdekében felszámolja az összes akadályt.

28 Így azzal a szándékkal, hogy szorosabbra fűzzék a kapcsolatot a szerződő felek között, aláírták az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között létrejött, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodást. Ez utóbbit a 2004. május 1-jén az Európai Unióhoz csatlakozott államokra a 2004. október 26-án aláírt jegyzőkönyvvel (HL 2006. L 89., 30. o.) 2006. április 1-jétől terjesztették ki.

29 Ebben az összefüggésben magának a megállapodásnak az ilyen értelmű kifejezett rendelkezései hiányában a belső piacra vonatkozó közösségi jogi rendelkezéseknek adott értelmezés nem alkalmazható automatikusan a megállapodás értelmezésére (lásd ebben az értelemben a 270/80. sz., Polydor és RSO Records ügyben 1982. február 9-én hozott ítélet [EBHT 1982., 329. o.] 15–19. pontját).

30 Ami a megállapodásnak az alapeljárás felperesének a német törvényes nyugdíjbiztosításhoz való csatlakozására gyakorolt hatását illeti, a Bíróság elé terjesztett kérdés elsőként azt hivatott tisztázni, hogy a megállapodás mind a természetes személyek,

mind pedig azon jogi személyek részére is biztosítja-e a letelepedés jogát, amelyeket a Közösség valamely tagállamának joga vagy a svájci jog szerint alapítottak, és amelyek létesítő okirat szerinti székhelye, a központi ügyvezetés helye vagy központi üzleti telephelye valamely szerződő fél területén található. Ezt követően meg kell vizsgálni, hogy az alapeljárás felperesének keletkeznek-e jogai a megállapodás szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezéseiből következően, és végül azt, hogy a német törvényes öregséginyugdíj-biztosítási rendszerhez a megállapodás értelmében való kötelező csatlakozás sérti-e az alapeljárás felperesét mint munkavállalót megillető egyenlő bánásmódot.

31 Elsőként, ami a jogi személyek szabad letelepedésének kérdését illeti, az alapeljárás felperese azzal érvel, hogy a megállapodás egyik rendelkezése sem zárja ki kifejezetten, hogy jogi személyek élhessenek e joggal. A megállapodás preambulumának rendelkezései személyekre utalnak, anélkül hogy különbséget tennének természetes és jogi személyek között, és a személyek szabad mozgását a közösségi vívmányokra alapozzák. Sőt a megállapodás 16. cikkének (1) bekezdése kifejezetten arra utal, hogy a szerződő felek meghoznak minden szükséges intézkedést, hogy a Közösség hivatkozott jogi aktusaiban foglaltakkal egyenértékű jogokat és kötelezettségeket alkalmazzanak a közöttük fennálló kapcsolatban. Következésképpen a megállapodás által a természetes személyeknek biztosított letelepedési szabadságot lehet úgy értelmezni, hogy az jogi személyekre is alkalmazható.

32 Ez az értelmezés azonban nem fogadható el.

33 A megállapodás céljait meghatározó 1. cikk megfogalmazásából kitűnik, hogy e célokat az Európai Közösség tagállamainak állampolgárai és a Svájci Államszövetség állampolgárai, következésképpen természetes személyek érdekében tűzi ki. A megállapodás 1. cikkének a) pontja szerint a megállapodás célja, hogy a belépés, a tartózkodás, a nem önálló munkavállalás, az önálló vállalkozóként való letelepedés és a szerződő felek felségterületén való tartózkodás jogát biztosítsa.

34 Azt is meg kell állapítani, hogy a megállapodás rendelkezései a személyek, azaz közösségi és svájci állampolgárok következő kategóriáit érintik: a határ menti ingázó önálló vállalkozókat is magukban foglaló önálló vállalkozók, a nem önálló munkavállalókat magában foglaló munkavállalók, a kiküldött munkavállalók és a határ menti ingázó munkavállalók, a szolgáltatást nyújtó személyek, a szolgáltatásokat igénybe vevő személyek, a valamely szerződő fél területén egy évnél rövidebb ideig tartó munkaviszonnyal rendelkező személyek, a diákok, a munkakeresők, a gazdasági tevékenységet nem folytató személyek, valamint az állampolgárok e változatos kategóriáinak családtagjai. A szolgáltatást nyújtó és igénybe vevő személyek kivételével e személyek minden csoportja jellegénél fogva természetes személyeket feltételez.

35 Meg kell állapítani, hogy a megállapodás 5. cikke (1) bekezdésének és a megállapodás I. melléklete 18. cikkének kivételével, amelyek meghatározott szolgáltatásnyújtási jogban való részesülést biztosítanak a társaságok részére, e megállapodás vagy mellékletének egyetlen rendelkezése sem ruház jogi személyekre jogot, különösen letelepedési jogot bármely szerződő fél területén.

36 A megállapodás szerint a letelepedés joga a szerződő felek területén kizárólag a Közösségek tagállamai és a Svájci Államszövetség önálló vállalkozó állampolgárai számára van fenntartva. Az említett megállapodás I. melléklete 12. cikkének (1) bekezdése értelmében azon említett önálló vállalkozó, aki a másik szerződő fél területén önálló vállalkozói tevékenység folytatása céljából kíván letelepedni, legalább öt év időtartamra érvényes, megújítható tartózkodási engedélyt kap.

37 Hozzá kell tenni, hogy a megállapodás 16. cikkének (1) bekezdése, amely a közösségi jognak a szerződő felek közötti viszonyokban való alkalmazására utal, ezen alkalmazást csak a megállapodás célkitűzéseinek keretében teszi lehetővé. E célkitűzéseket a megállapodás 1. cikke sorolja fel, e cikk a) pontja kifejezetten a természetes személyek vonatkozásában ismeri el az önálló vállalkozóként való letelepedési jogot. E jogot megerősítette az ítélkezési gyakorlat (lásd ebben az értelemben a C-13/08. sz., Stamm és Hauser ügyben 2008. december 22-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-11087. o.] 44. pontját). Ugyanakkor e jog jogi személyek vonatkozásában való elismerése nem képezi részét a megállapodás által követett célkitűzéseknek.

38 Sőt a megállapodás 16. cikkének (1) bekezdése a közösségi jognak a megállapodás felei közötti viszonyokban való alkalmazását a Közösség jogi aktusaiban foglaltakkal egyenértékű jogokra és kötelezettségekre való hivatkozástól teszi függővé. Így az említett 16. cikk (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseire az alapügyben nem lehet hivatkozni, mivel a megállapodás nem utal a jogi személyek letelepedési jogára vonatkozó egyetlen rendelkezésre sem.

39 Következésképpen nem állítható, hogy a jogi személyeket e megállapodás alapján ugyanolyan letelepedési jog illeti meg, mint a természetes személyeket.

40 Másodsorban, ami a megállapodás szolgáltatásnyújtást érintő rendelkezéseinek az alapeljárás felperesének helyzetére való hatását illeti, hangsúlyozni kell, hogy a megállapodás 1. cikkének b) pontja szerint a megállapodás célja a szerződő felek felségterületén a szolgáltatásnyújtás elősegítése, különösen a rövid időtartamú szolgáltatások nyújtásának liberalizálása.

41 Meg kell állapítani, hogy a megállapodás 5. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szolgáltatások e liberalizációjának címzettjei a szolgáltatást nyújtó személyek, vagyis a természetes személyek és a társaságok is. A megállapodás I. mellékletének 18. cikke értelmében a Közösség bármely tagállamának vagy a Svájci Államszövetség jogszabályainak megfelelően alapított társaságokra, amelyek létesítő okirat szerinti székhelye, a központi ügyvezetés helye vagy központi üzleti telephelye valamely szerződő fél felségterületén van, az I. melléklet 17. cikke a) pontjának rendelkezéseit kell alkalmazni, amelyek megtiltják a naptári évenként 90 tényleges munkanapot meg nem haladó időtartamú, a határon átnyúló szolgáltatások szerződő fél felségterületén történő nyújtásának mindenfajta korlátozását.

42 Meg kell állapítani egyrészt, hogy a megállapodás által érintett szolgáltatásnyújtások – amint az a megállapodás I. melléklete 17. cikkének a) pontjából kitűnik – nem foglalják magukban a határon átnyúló szolgáltatásokat, másrészt hogy a másik szerződő fél területén való szolgáltatásnyújtáshoz való jogot a megállapodás 5. cikkének (1) bekezdése, valamint I. melléklete 17. cikkének a) pontja naptári évenként 90 tényleges munkanapban korlátozza. Az I. melléklet 19. cikke szerint ezen időtartam

alatt a fogadó állam a szolgáltatást nyújtó e személyekre – a megállapodás II. és III. melléklete rendelkezéseinek megfelelően – nem írhat elő kedvezőtlenebb feltételeket, mint a saját állampolgáraira vonatkozók.

43 A jelen ítélet 40–42. pontjából következik, hogy a megállapodás a Közösség és a Svájci Államszövetség között a határon átnyúló szolgáltatásokat csak időben korlátozottan, naptári évenként 90 tényleges munkanap időtartamra teszi lehetővé.

44 Következésképpen valamely tagállam állampolgára, aki ezen államban állandó jelleggel, naptári évenként szükségszerűen 90 tényleges munkanapot meghaladóan végez munkát, abban az esetben sem vezethet le semmilyen jogot a megállapodás szolgáltatásnyújtást érintő rendelkezéseiből, ha a tevékenysége határon átnyúlónak minősíthető.

45 Harmadszor – amint az az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésből közvetve kiderül, és a Ch. Grimme által a tárgyalás során előadottakból is kitűnik – a Bíróságot a munkavállalókkal szembeni hátrányos megkülönböztetés tilalma megállapodás szerinti elvének alkalmazása kapcsán is megkeresték.

46 Ch. Grimme előadja, hogy a német törvényes öregségi nyugdíjbiztosítási rendszerhez munkavállalóként való kötelező csatlakozása sérti az egyenlő bánásmódot. A Bertil Grimme alkalmazottjaként és e társaság igazgatóságának tagjaként való csatlakozási kötelezettség ellentétes a megállapodás I. mellékletének 9. cikke szerinti, a munkavállalókkal szembeni hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével, mivel a német jog alapján létrehozott részvénytársaságok igazgatóságának tagjai mentességet élveznek e kötelezettség alól.

47 A megállapodás I. mellékletének 9. cikke az egyenlő bánásmódot azon munkavállalóknak, akik az egyik szerződő fél állampolgárai, a másik szerződő fél felségterületén biztosítja. Ennek megfelelően e munkavállalókat nem lehet a hazai munkavállalóktól eltérő módon kezelni a foglalkoztatási és munkafeltételek tekintetében, különösen pedig a díjazás, az elbocsátás vagy a visszahelyezés, illetve újraalkalmazás tekintetében, ha munkanélkülivé válik.

48 Következésképpen e cikk az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetésnek csak azon esetét érinti, amely az egyik szerződő fél állampolgárát a másik szerződő fél területén éri.

49 Márpedig a Bíróság elé terjesztett tényállásból kitűnik, hogy Ch. Grimme német állampolgár, és munkavállalóként folytatja tevékenységét a Bertil Grimme hamburgi fióktelepénél. A jelen esetben tehát nem merül fel az egyik szerződő fél hatóságai által megvalósított, a másik szerződő fél állampolgárával szembeni hátrányos megkülönböztetés. Ch. Grimmének a svájci jog alapján létrehozott részvénytársaság igazgatóságának tagjaként értelmezett jogállása e tekintetben semmilyen következménnyel nem jár.

50 A fenti megfontolások összességét figyelembe véve a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a megállapodás rendelkezéseivel, különösen az 1., 5., 7. és 16. cikkével, valamint I. mellékletének 12. és 17–19. cikkével nem ellentétes azon tagállami szabályozás, amely előírja, hogy az e tagállam állampolgárságával rendelkező és területén foglalkoztatott személy csatlakozzon e tagállam törvényes öregségi-nyugdíj-biztosítási rendszeréhez, annak ellenére, hogy e személy svájci jog szerint alapított részvénytársaság igazgatóságának tagja, miközben az ugyanezen tagállam joga szerint alapított részvénytársaság igazgatóságának tagjai nem kötelesek az említett nyugdíj-biztosítási rendszerhez csatlakozni.

A költségekről

51 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között 1999. június 21-én Luxembourgban aláírt, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás rendelkezéseivel, különösen az 1., 5., 7. és 16. cikkével, valamint I. mellékletének 12. és 17–19. cikkével nem ellentétes azon tagállami szabályozás, amely előírja, hogy az e tagállam állampolgárságával rendelkező és területén foglalkoztatott személy csatlakozzon e tagállam törvényes öregséginyugdíj-biztosítási rendszeréhez, annak ellenére, hogy e személy svájci jog szerint alapított részvénytársaság igazgatóságának tagja, miközben az ugyanezen tagállam joga szerint alapított részvénytársaság igazgatóságának tagjai nem kötelesek az említett nyugdíj-biztosítási rendszerhez csatlakozni.

Aláírások